

ВІДГУК

офіційного опонента

доцента кафедри технології годівлі і розведення тварин
Дніпровського державного аграрно-економічного університету,
кандидата сільськогосподарських наук, доцента **ЦАП Світлани Володимирівни**
на дисертацію **ТИМОЩУКА Олексія Івановича**
на тему: **«Оптимізація амінокислотного живлення молодняку індиків»**,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Актуальність теми дисертації. Забезпечення населення України високоякісними продуктами харчування значною мірою залежить від розвитку сільського господарства в країні у цей непростий час. Не останню роль у цьому відіграє індиківництво, яке може стати провідним напрямом у тваринництві.

Удосконалення технології вирощування молодняку індиків має велике значення для аграрного сектору, зокрема птахівництва, оскільки підвищення продуктивності птиці безпосередньо впливає на економічну ефективність виробництва продукції індиківництва. Використання сучасних порід і кросів індиків вимагає постійної адаптації до нових умов утримання та годівлі.

Важливою умовою ефективного ведення індиківництва виступає забезпечення біологічно повноцінного живлення птиці, а на показники продуктивності індиків та якості їх продукції суттєво впливає вміст у комбікормах амінокислот та їх співвідношення.

Тому, вивчення питання щодо використання повноцінних, збалансованих кормів з різними рівнями і співвідношеннями амінокислот для молодняку індиків сучасних кросів у промислових умовах господарств України сьогодні актуальне як з наукової, так і з практичної точки зору, оскільки сприяє розв'язанню проблем ефективної годівлі індиків у складних умовах промислового виробництва продукції індиківництва.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано у межах планів науково-дослідних робіт кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України та грантової програми Erasmus + «Sustainable Livestock Production and Animal Welfare» (проект KA2 n° 101083023 – SULAWE –ERASMUS – EDU – 2022 – CDHE).

Наукова новизна і теоретичне значення дисертації. Як стверджує автор, уперше теоретично обґрунтовано й експериментально встановлено основні закономірності та оптимальні параметри амінокислотного живлення молодняку індиків сучасного кросу на різних етапах вирощування в умовах промислового індиківництва в Україні.

Отримала свій подальший розвиток теорія адекватного живлення з урахуванням встановленого ефекту між амінокислотами лізину і метіоніну після впровадження

їх оптимальних рівнів. Уточнено та поглиблено уявлення про концепцію «ідеального протеїну» в годівлі молодняку індиків, зокрема розраховано оптимальне співвідношення лізину до метіоніну у комбікормі в різні періоди вирощування птиці.

Встановлено нелінійний характер відповіді організму птиці на різні рівні надходження лізину та метіоніну, що обґрунтовує необхідність і важливість актуалізації та вдосконалення підходів до організації годівлі молодняку індиків.

Обґрунтовано ефективний вміст і співвідношення лізину і метіоніну у комбікормі для молодняку індиків за незмінних його енергетичної та біологічної поживностей. Встановлено криволінійну залежність між потребою молодняку індиків у лізіні та метіоніні відповідно до віку птиці та інтенсивністю приросту живої маси.

Головні результати, отримані особисто автором та практичне значення дисертації. Автором виконано повний обсяг передбачених експериментальних заходів, було проведено статистичну обробку даних, проаналізовано та узагальнено отримані результати досліджень, частину з яких впроваджено у виробництво та використано у навчальному процесі у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

Дисертантом встановлено специфіку впливу рівнів і співвідношень лізину та метіоніну у складі комбікормів молодняку індиків на показники їх продуктивності протягом усього періоду вирощування.

Удосконалено принципи нормування рівнів лізину та метіоніну у комбікормах для індиків залежно від їхнього рівня, співвідношення та періоду вирощування птиці. Це дозволяє оптимізувати ріст молодняку індиків на усіх етапах його вирощування, сприяє зростанню продуктивності та підвищенню рівня рентабельності виробництва на 7,1 %, завдяки зниженню витрат корму на одержання одиниці продукції від 4,5 до 6,1 % і собівартості продукції – на 4,2 %.

Аналіз структури і змісту дисертації. Структура дисертації відповідає чинним вимогам. Дисертація викладена на 156 сторінках і складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів і методів досліджень, результатів експериментальних досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків і пропозицій виробництву, списку використаних джерел, додатків. Список літератури містить 125 джерел.

Розділ 1. Огляд літератури складається з чотирьох підрозділів, де висвітлено основні питання, які стосуються теми дисертаційного дослідження.

Розділ 2. Матеріал і методи проведення досліджень. У розділі описано методики та методи досліджень, які використовувалися у роботі.

Розділ 3. Результати експериментальних досліджень містять основні результати власних досліджень та наведено показники продуктивності та економічної ефективності вирощування молодняку індиків.

Розділ 4. Аналіз і узагальнення результатів досліджень. У цьому розділі відображено результати аналізу власних експериментальних досліджень порівняно з даними і висновками інших дослідників, які працювали над аналогічними або подібними дослідженнями.

Висновки та пропозиції виробництву узгоджуються з матеріалами дослідження та отриманих результатів, обґрунтовано на основі проведених експериментів, що забезпечує наукову новизну і практичну значущість роботи.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення і результати дисертації викладено у 7 наукових працях, з яких 4 статті у наукових виданнях, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, 3 тези наукових доповідей. Положення дисертації доповідалися, обговорювалися та одержали позитивну оцінку на конференціях за участю фахівців різного рівня. Вважаємо, що дана дисертація пройшла необхідну апробацію для робіт такого рівня, вона є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Відповідність дисертації спеціальності і галузі знань, за якими вона представлена до захисту. Дисертація повністю відповідає спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» та знаходиться в межах галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», за якою присуджується ступінь доктора філософії.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Проведений аналіз звіту перевірки на наявність текстових співпадінь за допомогою програмного забезпечення дає підстави зробити висновок про оригінальність дисертації О. І. Тимощука та вважати, що вона є результатом його самостійних досліджень.

Дотримання правил поводження з тваринами та біоетики. Правила поводження з тваринами здобувачем дотримано повністю, піддослідній птиці було створено відповідно до вимог умови годівлі та водонапування, комфортне утримання, догляд, профілактику та лікування.

Дискусійні положення та зауваження. Детальне ознайомлення з матеріалами дисертації дає підстави стверджувати про обґрунтованість наукових положень, висновків і пропозицій, що виносяться на захист. Отримані результати підтверджуються достатнім використанням публікацій українських та зарубіжних авторів за обраною темою досліджень. Дисертація містить необхідний обсяг дослідження, що виконані безпосередньо автором. Водночас до дисертації є окремі зауваження та дискусійні питання:

1. У розділі «Огляд літератури» доцільно було б виокремити окремий підрозділ «Обґрунтування напрямів досліджень».

2. На с. 19 пропущене посилання на літературні джерела.

3. Автору необхідно пояснити, що брали за основу під час визначення співвідношення лізину до метіоніну у комбікормі індиків контрольної групи у другому науково-господарському досліді?

4. На думку офіційного опонента, для більш наочного уявлення доцільніше було б подати показники абсолютних і відносних приростів живої маси молодняку індиків у вигляді графіків, а не таблиць.

5. Чим автор може пояснити зменшення витрат комбікорму на 1 кг приросту живої маси молодняку індиків у новому варіанті порівняно з базовим (табл. 3.37, с. 116)?

6. Розділ 4 «Аналіз і узагальнення результатів досліджень» доцільно було б скоротити і подати лише концептуально значущі результати, отримані дисертантом в процесі виконання роботи.

Загальний висновок. Дисертація Тимощука Олексія Івановича на тему: «Оптимізація амінокислотного живлення молодняку індиків» є завершеним науковим дослідженням, виконаним здобувачем самостійно. Наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються новизною, теоретичним і практичним значенням, а також достатньо обґрунтовані. Зміст дисертації повністю розкриває тему, за якою виконувалася робота, відповідає меті й поставленим завданням.

За змістом і оформленням дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а Тимошук Олексій Іванович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Офіційний опонент доцент кафедри технології годівлі і розведення тварин Дніпровського державного аграрно-економічного університету кандидат сільсько-господарських наук, доцент Світлана ЦАП